

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 518/2020-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. novembra 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 15 Csp 135/2018-104 zo 17. apríla 2020 a takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

2. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] **o d m i e t a** ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich

základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 15 Csp 135/2018-104 zo 17. apríla 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v procesnom postavení žalobcu stranou sporu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 15 Csp 135/2018 proti obchodnej spoločnosti Endepro, s. r. o. v likvidácii (predtým Provident Financial, s. r. o.), naposledy Ružinovská 42, Bratislava, IČO 35 805 731 (ďalej len „žalovaný“), ktorého predmetom bolo zaplatenie sumy 2 469,49 € s príslušenstvom.

3. Sťažovateľ uvádza, že 2. júla 2018 podal na okresnom súde žalobu, ktorú 30. augusta 2018 doplnil. Okresný súd zaslal žalobu s jej doplnením žalovanému až 15. januára 2019. Sťažovateľ doručil 18. februára 2019 okresnému súde repliku k vyjadreniu žalovaného z 5. februára 2019 a zároveň vyzval okresný súd, aby rozhodol „v zrýchlenom konaní“ v záujme rozhodnutia vo veci samej pred likvidáciou žalovaného. Okresný súd následne zaslal repliku sťažovateľa žalovanému spolu s uznesením, aby sa žalovaný vyjadril k podaniu sťažovateľa v lehote 15 dní od jeho doručenia. Napriek tomu, že žalovanému bolo uznesenie okresného súdu doručené 20. februára 2019, k podaniu sťažovateľa sa nevyjadril a okresný súd nevykonal nasledujúcich 7 mesiacov v danej veci žiaden úkon. Sťažovateľ sa domáhal odstránenia zbytočných prietahov v súdnom konaní aj prostredníctvom podanej ústavnej sťažnosti, ktorú však ústavný súd uznesením sp. zn. IV. ÚS 123/2019 z 12. novembra 2019 odmietol ako zjavne neopodstatnenú. V tejto súvislosti sťažovateľ vznáša kritiku, že Slovenská republika nemá stanovené vlastné termíny na rozhodovanie na určitých stupňoch súdov, čo však nemôže byť na ťarchu jej občanom.

4. Dňa 1. júna 2020 bolo sťažovateľovi doručené napadnuté uznesenie okresného súdu, ktorým zastavil konanie a náhradu trov konania stranám nepriznal s odôvodnením, že z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I., oddiel Sro,

vložka č. 23439/B zistil, že žalovaný bol k 5. septembru 2019 z obchodného registra vymazaný bez právneho nástupcu, čím zanikol a stratil tak procesnú subjektivitu.

5. Poukazujúc na právnu úpravu, v zmysle ktorej má súd chrániť slabšiu stranu sporu, v tomto prípade spotrebiteľa, je podľa sťažovateľa zrejmé, že okresný súd od začiatku súdneho konania nepostupoval v súlade so zákonmi a „Slovenskou republikou verifikovaných dohôd EÚ o ochrane spotrebiteľov“, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Porušovateľ nepostupoval podľa čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), pretože žaloba bola zaslaná žalovanému až 5 mesiacov od jej doručenia a okresný súd nenariadil pojednávanie ani do zastavenia sporu, t. j. do 17. apríla 2020. Okresný súd úplne ignoroval návrh sťažovateľa na vykonanie dôkazov z 31. januára 2019, ako aj výzvu sťažovateľa, aby konal v zrýchlenom konaní, a hoci bol návrh žalovaného na zastavenie konania okresnému súdu doručený už 20. novembra 2019, okresný súd zastavil konanie až 17. apríla 2020.

6. Sťažovateľ uvádza, že v dôsledku protizákonného a protiústavného postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Csp 135/2018 došlo k zastaveniu tohto konania a spôsobeniu škody sťažovateľovi.

7. Vychádzajúc z uvedených skutočností, sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil:

„4.1-Základné právo sťažovateľa, [REDAKOVANÉ], na súdnu ochranu podľa čl.46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na Slovenskou republikou verifikovanej dohody EÚ o ochrane spotrebiteľov Uznesením Okresného súdu Prešov č. 15Csp/135/2018-104 zo dňa 17.04.2020, porušené boli.

4.2-Nárok sťažovateľa na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, je oprávnený.

4.3-Porušovateľ zaplatí sťažovateľovi sumu € 2469,49 so zákonným 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy € 70,- od 22.11.2013 do zaplattenia; zo sumy € 70,- od 25.03.2014 do zaplattenia; zo sumy € 50,- od 30.04.2014 do zaplattenia; zo sumy € 20,- od 16.05.2014 do zaplattenia; zo sumy € 65,- od 28.05.2014 do zaplattenia; zo sumy € 35,- od 19.06.2014 do zaplattenia; zo sumy € 100,- od 24.06.2014 do zaplattenia; zo sumy € 100,- od 24.07.2014 do zaplattenia; zo sumy € 38,- od 28.08.2014 do zaplattenia; zo sumy € 72,- od 06.09.2014 do zaplattenia; zo sumy € 110,- od 25.09.2014 do zaplattenia; zo sumy € 110,- od 27.10.2014 do zaplattenia; zo sumy € 110,- od 19.11.2014 do zaplattenia; zo sumy € 110,- od 09.12.2014 do zaplattenia; zo sumy € 60,- od 27.01.2015 do zaplattenia; zo sumy € 50,- od 21.02.2015 do zaplattenia; zo sumy € 60,- od 26.02.2015 do zaplattenia; zo sumy € 50,- od 06.03.2015 do zaplattenia; zo sumy € 110,- od 27.03.2015 do zaplattenia; zo sumy € 110,- od 22.04.2015 do zaplattenia; zo sumy € 110,- od 20.05.2015 do zaplattenia; zo sumy € 110,- od 24.06.2015 do zaplattenia; zo sumy € 110,- od 23.07.2015 do zaplattenia; zo sumy € 120,- od 18.08.2015 do zaplattenia; zo sumy € 120,- od 23.09.2015 do zaplattenia; zo sumy € 89.49 od 24.10.2015 do zaplattenia; zo sumy € 80,- od 18.11.2015 do zaplattenia, do dvoch mesiacov od právoplatnosti uznesenia.

4.4-Porušovateľ zaplatí sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške € 5.000,- do dvoch mesiacov od právoplatnosti uznesenia, pre porušenie ústavy SR-právo na súdnu ochranu podľa čl.46 ods. 1 ústavy SR, pre porušenie ľudských práv sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, pre porušenie SR verifikovanej dohody EÚ o ochrane spotrebiteľov, pre stres, frustráciu, pre spôsobenie finančnej škody porušovateľom (Sťažovateľ má zato, že výška požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia je primeraná výške platov, odmenám a všakovakým náhradám mzdy sudcov porušovateľa, ktoré poberajú aj za úmyselné a vedomé porušovanie zákonov a ústavy SR z daní daňových poplatníkov SR, ktoré je na úrovni kriminálnej činnosti, tak ako je tomu aj pri tejto ústavnej sťažnosti (Zneužitie právomoci verejného činiteľa-ignorovať zákony a ústavu SR a zabezpečiť prospech inému). Ako bolo prezentované novým predsedom Súdnej Rady SR, tak súdy-čiže aj porušovateľ, majú páky a zákony na to, ako zosobniť prípadné uznané finančné zadosťučinenia Ústavným súdom SR, samotným sudcom porušovateľa).“

8. Sťažovateľ zároveň žiada, aby mu ústavný súd ustanovil právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

II.

Relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

15. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

16. Podanou ústavnou sťažnosťou sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým došlo k zastaveniu konania vedeného pod sp. zn. 15 Csp 135/2018.

17. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov

ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (m. m. IV. ÚS 303/04).

18. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010). Inými slovami, ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je nástrojom ochrany základných práv nastupujúcich po vyčerpaní všetkých dostupných prostriedkov ochrany práv uplatniteľných v súlade so zákonom v systéme orgánov verejnej moci (IV. ÚS 62/08, I. ÚS 279/09).

19. S poukazom na už vymedzený princíp subsidiarity ústavný súd uvádza, že napadnuté uznesenie okresného súdu o zastavení konania je rozhodnutím súdu prvej inštancie, proti ktorému procesnoprávna úprava v § 357 písm. a) CSP pripúšťa podanie odvolania ako riadneho opravného prostriedku. Okresný súd o tom sťažovateľa v napadnutom uznesení riadne poučil. Z obsahu ústavnej sťažnosti ani jej príloh však nevyplýva, že by sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu podal odvolanie.

20. Nevyužitie zákonnej možnosti podať odvolanie nemožno preto nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

21. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytoval, t. j. nepodal odvolanie, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (obdobne I. ÚS 728/2016). Sťažovateľ tiež netvrdil (tým menej preukazoval), že odvolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto zo strany ústavného súdu neprichádza do úvahy ani prípadný postup podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

22. Vzhľadom na tieto skutočnosti a závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa smerujúcu proti napadnutému uzneseniu okresného súdu z dôvodu jej neprípustnosti [§ 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

23. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

24. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu k preskúmaniu toho, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

25. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená, nie je neprípustná ani zjavne neopodstatnená.

26. Keďže ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa z dôvodu jej neprípustnosti, je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017).

27. Pretože nebol splnený jeden z troch predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovел (bod 2 výroku rozhodnutia).

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu